EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2024 05 28
COM(2024) 203 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl naudojimosi deleguotaisiais įgaliojimais, suteiktais Komisijai pagal 2017 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2017/2397 dėl vidaus vandenų laivybos srities profesinių kvalifikacijų pripažinimo, kuria panaikinamos Tarybos direktyvos 91/672/EEB ir 96/50/EB

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl naudojimosi deleguotaisiais įgaliojimais, suteiktais Komisijai pagal 2017 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2017/2397 dėl vidaus vandenų laivybos srities profesinių kvalifikacijų pripažinimo, kuria panaikinamos Tarybos direktyvos 91/672/EEB ir 96/50/EB

1. ĮVADAS

Direktyva (ES) 2017/2397 pirmą kartą nustatoma asmenų, eksploatuojančių plaukiojančiąsias priemones vidaus vandenų keliuose, kvalifikacijų patvirtinimo ir pripažinimo sistema, pagal kurią pažymėjimų turėtojai tas priemones gali eksploatuoti visoje ES. Direktyva siekiama pašalinti darbo jėgos judumo kliūtis, didinti saugą, ugdyti jaunimo įgūdžius ir gerinti galimybes jam įsidarbinti, suteikti geresnes karjeros perspektyvas visiems įgulos nariams ir palengvinti patyrusių darbuotojų iš kitų sektorių perėjimą.

Sistema taikoma visiems denio įgulos nariams, suskystintų gamtinių dujų specialistams ir keleivinės laivybos specialistams, dirbantiems keleiviniuose laivuose ir kitose plaukiojančiosiose priemonėse, kurių ilgis didesnis nei 20 metrų (taip pat tam tikrų kitų konkrečių rūšių laivuose). Ji netaikoma, jei plaukiojama sporto ar pramoginiais tikslais arba jei plaukiojančiąsias priemones eksploatuoja ginkluotosios pajėgos ar pagalbos tarnybos.

Direktyvoje numatytos šios konkretiems įgulos nariams taikomos nuostatos.

- Denio įgulos nariai, asmenys, kvalifikuoti imtis priemonių keleiviniuose laivuose susidarius avarinei situacijai, ir asmenys, dalyvaujantys pildant suskystintomis gamtinėmis dujomis varomų laivų degalų atsargas, turi turėti ES kvalifikacijos pažymėjimą.
- Laivavedžiai privalo turėti specialius leidimus, kai jie:
    - plaukia vidaus vandenų kelių ruožais, kuriuose kyla specifinė rizika;
    - plaukia jūrų laivybai tinkančiais vidaus vandenų keliais;
    - plaukia naudodami radiolokatorių;
    - plaukia laivais, varomais suskystintomis gamtinėmis dujomis;
    - plaukia didelėmis vilkstinėmis.

Direktyvoje skirtingoms kvalifikacijoms nustatyti minimalūs reikalavimai, susiję su amžiumi, administracine atitiktimi, kompetencija ir plaukiojimo laiku. Taip pat reikalaujama, kad visi denio įgulos nariai atitiktų tam tikrus sveikatos būklės tinkamumo standartus.

Atsižvelgus į ES valstybių narių skirtumus, direktyvoje padaryta tam tikrų priemonių taikymo išimčių, Tokios išimtys padarytos visų pirma valstybėms narėms, kurių vandens keliai nesujungti su kitų valstybių narių vandens keliais ir kuriose vidaus vandenų laivyba yra tik sezoninė arba labai ribota. Visos kitos valstybės narės, turinčios laivybai tinkamus vidaus vandenų kelius, turi imtis būtinų priemonių, kad įgyvendintų direktyvoje šiems vandens keliams nustatytą pažymėjimų pripažinimo sistemą.

Kompetentingų institucijų išduoti ES kvalifikacijos pažymėjimai, tarnybos įrašų knygelės ir laivo žurnalai galioja visuose ES vidaus vandenų keliuose. Pažymėjimai, išduoti pagal Laivybos Reinu darbuotojų nuostatus, kuriuose nustatyti reikalavimai yra identiški direktyvos reikalavimams, taip pat galioja visuose ES vandens keliuose. Bet kuri ES nepriklausanti šalis gali kreiptis į Europos Komisiją dėl jos institucijų išduotų pažymėjimų, tarnybos įrašų knygelių ar laivo žurnalų pripažinimo.

Kiekviena valstybė narė turėtų užtikrinti, kad asmenys, kuriems išduodami kvalifikacijos pažymėjimai, turėtų būtiniausią kompetenciją, t. y. atlikti vertinimą. Tokiu vertinimu galėtų būti laikomas administracinis egzaminas arba jis galėtų būti atliekamas pagal patvirtintą mokymo programą. Direktyvoje taip pat numatyta galimybė egzaminuoti naudojant treniruoklius.

Direktyvoje nustatyti objektyvūs ir skaidrūs kriterijai, pagal kuriuos valstybės narės gali nustatyti vidaus vandenų kelius, kuriuose kyla specifinė rizika, taip pat jūrų laivybai tinkančių vidaus vandenų kelių klasifikaciją.

Direktyvoje numatyta sukurti informacinę sistemą, kuri palengvintų už direktyvos įgyvendinimą ir vykdymo užtikrinimą atsakingų institucijų keitimąsi duomenimis apie kvalifikacijos pažymėjimus, tarnybos įrašų knygeles ir laivo žurnalus (Europos laivų įgulų duomenų bazė).

2017 m. gruodžio 12 d. priimta direktyva įsigaliojo 2018 m. sausio 16 d., o perkėlimo į nacionalinę teisę ir taikymo pradžios data – 2022 m. sausio 17 d.

Direktyvos 17 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Komisija pagal 31 straipsnį priima deleguotuosius aktus, kuriais direktyva papildoma, nustatant kompetencijos ir atitinkamų žinių bei įgūdžių standartus, atitinkančius direktyvos II priede nustatytus esminius reikalavimus.

21 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad Komisijai pagal 31 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais papildoma ši direktyva, nustatant treniruoklių tvirtinimo standartus ir nurodant minimalius su jais susijusius funkcinius ir techninius reikalavimus ir administracines procedūras, siekiant užtikrinti, kad kompetencijai vertinti naudojami treniruokliai būtų suprojektuoti taip, kad kompetenciją būtų galima patikrinti, kaip nurodyta 17 straipsnio 3 dalyje minimuose praktinių egzaminų standartuose.

23 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad Komisijai pagal 31 straipsnį ir remiantis III priede nurodytais esminiais sveikatos būklės tinkamumo reikalavimais suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais papildoma ši direktyva, nustatant sveikatos būklės standartus ir tiksliai apibūdinant reikalavimus, susijusius su sveikatos būklės tinkamumu, visų pirma su tyrimais, kuriuos praktikuojantys gydytojai turi atlikti, taip pat kriterijus, kuriais gydytojai turi remtis vertindami tinkamumą dirbti, ir pateikiant apribojimų bei rizikos mažinimo priemonių sąrašą.

25 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad siekiant dar labiau palengvinti valstybių narių keitimąsi informacija, Komisijai pagal 31 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, pagal kuriuos tarnybos įrašų knygelių ir laivo žurnalų registruose pateikta informacija būtų papildoma kita reikalinga informacija, nurodyta pagal 22 straipsnio 4 dalį patvirtintuose tarnybos įrašų knygelių ir laivo žurnalų pavyzdžiuose.

31 straipsniu Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti pirmiau minėtuose direktyvos straipsniuose nurodytus deleguotuosius aktus. To straipsnio antroje pastraipoje nustatyta:

„17 straipsnio 1 ir 4 dalyse, 21 straipsnio 2 dalyje, 23 straipsnio 6 dalyje ir 25 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami penkerių metų laikotarpiui nuo 2018 m. sausio 16 d. Likus ne mažiau kaip devyniems mėnesiams iki penkerių metų laikotarpio pabaigos Komisija parengia naudojimosi deleguotaisiais įgaliojimais ataskaitą. Deleguotieji įgaliojimai savaime pratęsiami tokios pačios trukmės laikotarpiams, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl tokio pratęsimo likus ne mažiau kaip trims mėnesiams iki kiekvieno laikotarpio pabaigos.“

2. TEISINIS PAGRINDAS

Šią ataskaitą reikalaujama pateikti pagal Direktyvos (ES) 2017/2397 31 straipsnio 2 dalį. Pagal tą nuostatą įgaliojimai Komisijai suteikiami penkerių metų laikotarpiui nuo 2018 m. sausio 16 d., o Komisija turi pateikti naudojimosi deleguotaisiais įgaliojimais ataskaitą. Tame pačiame straipsnyje teigiama, kad deleguotieji įgaliojimai savaime pratęsiami tokios pačios trukmės laikotarpiams, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl tokio pratęsimo.

3. NAUDOJIMASIS ĮGALIOJIMAIS

Nuo Direktyvos (ES) 2017/2397 įsigaliojimo iki šios ataskaitos priėmimo dienos Komisija priėmė šiuos deleguotuosius aktus:

1. **2020 m. sausio 20 d. Komisijos deleguotąjį reglamentą (ES) 2020/473**, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/2397 papildoma nuostatomis dėl Sąjungos kvalifikacijos pažymėjimų, tarnybos įrašų knygelių ir laivo žurnalų duomenų bazių standartų.

   Šiuo deleguotuoju reglamentu nustatomi standartai, kuriais apibūdinami pagal Direktyvą (ES) 2017/2397 išduotų Sąjungos kvalifikacijos pažymėjimų, tarnybos įrašų knygelių ir laivo žurnalų, taip pat pagal jos 10 straipsnio 2–3 dalis pripažintų dokumentų duomenų bazių ypatumai ir išdėstomos naudojimosi jomis sąlygos. Jame taip pat apibrėžiamos prieigos teisės, funkcijos ir Sąjungos duomenų bazės ir nacionalinių registrų ryšys. Sąjungos duomenų bazėje įgulos dokumentams saugoti bus pateikta konsoliduota nacionaliniuose registruose laikomų įgulos narių kvalifikacijos pažymėjimų ir tarnybos įrašų knygelių duomenų apžvalga;

2. 2019 m. rugpjūčio 2 d. **Komisijos deleguotąją direktyvą (ES) 2020/12**, kuria Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/2397 papildoma kompetencijos ir atitinkamų žinių bei įgūdžių standartais, taip pat praktinių egzaminų, treniruoklių patvirtinimo ir sveikatos būklės tinkamumo standartais.

Šia deleguotąja direktyva papildoma Direktyva (ES) 2017/2397 dėl tam tikrų vidaus vandenų laivybos profesinių kvalifikacijų standartų. Standartus parengė Europos vidaus vandenų laivybos standartų rengimo komitetas (CESNI).

Kompetencijų standartai apima reikiamas specialiąsias kompetencijas ir atitinkamas žinias bei įgūdžius, atitinkančius direktyvoje nustatytus esminius kompetencijos reikalavimus.

Deleguotojoje direktyvoje nustatyti standartai, susiję su:

- žiniomis ir kvalifikacija;
- praktiniais egzaminais;
- treniruoklių patvirtinimu;
- sveikatos būklės tinkamumu.

Priimti standartai yra susiję su:

- eksploatavimo lygmeniu (nustatoma bendroji laivavedžių kompetencija ir bet kokia kita eksploatavimo lygmens kvalifikacija);
- vadovaujamuoju lygmeniu (laivavedžiai);
- specialiu leidimu laivavedžiui plaukioti jūrų laivybai tinkančiais vidaus vandenų keliais;
- specialiu leidimu laivavedžiui plaukioti naudojant radiolokatorių;
- keleivinės laivybos specialistais;
- suskystintų gamtinių dujų specialistais.

Eksploatavimo ir vadovaujamojo lygmenų kompetencijos standartai apima šiuos skyrius:

- laivybą;
- plaukiojančiosios priemonės eksploatavimą;
- krovinių tvarkymą, sukrovimą ir keleivių vežimą;
- jūrų hidrotechniką ir elektros, elektroninę bei valdymo įrangą;
- techninę priežiūrą ir remontą;
- komunikaciją;
- sveikatą, saugą ir aplinkos apsaugą.

Visi priimti deleguotieji aktai buvo perduoti Europos Parlamentui ir Tarybai. Per nustatytus prieštaravimo pareiškimo laikotarpius tie laikotarpiai nebuvo pratęsti ir negauta prieštaravimų;

3. 2021 m. lapkričio 22 d. **Komisijos deleguotąjį reglamentą (ES) 2022/184**, kuriuo iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2017/2397 IV priedas.

   Šiuo teisėkūros procedūra priimamu aktu pakeičiamas Direktyvos (ES) 2017/2397 IV priedas ir nustatomi taikytini praktinių egzaminų ir treniruoklių patvirtinimo reikalavimai. Jame taip pat nustatomi esminiai kompetencijos reikalavimai ir esminiai

sveikatos būklės tinkamumo reikalavimai, remiantis Europos vidaus vandenų laivybos kvalifikacijų standartais (ES-QIN).

4. DELEGUOTŲJŲ ĮGALIOJIMŲ LAIKOTARPIO PRATĘSIMAS

Per pastaruosius ketverius metus Komisija naudojosi jai pagal Direktyvą (ES) 2017/2397 suteiktais deleguotaisiais įgaliojimais.

Naudodamasi deleguotaisiais įgaliojimais Komisija galėjo pritaikyti atitinkamas Direktyvos (ES) 2017/2397 nuostatas dėl ES kvalifikacijos pažymėjimų, tarnybos įrašų knygelių ir laivo žurnalų duomenų bazių standartų, taip pat kompetencijos ir atitinkamų žinių bei įgūdžių, praktinių egzaminų, treniruoklių patvirtinimo ir sveikatos būklės tinkamumo standartų.

Komisija mano, kad deleguotieji įgaliojimai yra ir bus būtini. Todėl įgaliojimų laikotarpį dera pratęsti.

5. IŠVADA

Pateikdama šią ataskaitą Komisija įvykdo Direktyvos (ES) 2017/2397 31 straipsnio 2 dalyje nustatytą ataskaitų teikimo reikalavimą ir ragina Europos Parlamentą ir Tarybą su ja susipažinti.